

Sbírka zákonů republiky Československé

Částka 25.

Vydána dne 6. října 1956

Cena Kčs 2.10.

OBSAH:

(46. a 47.) 46. Zákon, kterým se mění a doplňuje zákon o vysokých školách. — 47. Zákon o civilním letectví (letecký zákon).

46.**Zákon**

ze dne 24. září 1956.

**kterým se mění a doplňuje zákon
o vysokých školách.**

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Čl. I.

Zákon č. 58/1950 Sb., o vysokých školách, se mění a doplňuje takto:

1. Ustanovení části II §§ 4 až 17 zní:

„Část II.

Správa a organizace vysokých škol.**§ 4.****Správa vysokých škol.**

Ministr školství a kultury zásadně spravuje všechny vysoké školy a jednotně je řídí po stránce ideové, vědecké a pedagogické. Opatření obecné povahy činí v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

§ 5.

Státní výbor pro vysoké školy a Slovenský výbor pro vysoké školy.

(1) Zřizuje se Státní výbor pro vysoké školy (dále jen „Státní výbor“) jako iniciativní, koordinační a poradní sbor ministra školství a

kultury a Slovenský výbor pro vysoké školy (dále jen „Slovenský výbor“) jako iniciativní, koordinační a poradní sbor pověření školství a kultury. Ve své činnosti se oba výbory opírají o práci komisí expertů (§ 6).

(2) Státní výbor se vyjadřuje a podává návrhy ve věcech týkajících se

- a) zásadních otázek vědecké, umělecké a výzkumné práce na vysokých školách,
- b) zásadních pedagogických otázek na vysokých školách,
- c) organizace vysokých škol,
- d) jmenování profesorů a docentů vysokých škol, ustanovování jejich zástupců a obsazování míst profesorů a docentů konkurzním řízením,
- e) jmenování rektorů, prorektorů a děkanů vysokých škol a vedoucích vědeckých (uměleckých) ústavů a vědeckých laboratoří,
- f) v ostatních organizačních, pedagogických, vědeckých (uměleckých) a personálních věcech vysokých škol, ve kterých si ministr školství a kultury vyžádá vyjádření.

(3) Slovenský výbor vykonává působnost obdobně podle odstavce 2 ve věcech vysokých škol na Slovensku.

(4) Státní výbor se skládá z předsedy, tří místopředsedů, hlavního sekretáře a z dalších nejvýše 30 členů, jež jmenuje ministr školství a kultury tak, aby v něm byly zastoupeny hlavní skupiny vědních (uměleckých) oborů.

(5) Slovenský výbor se skládá z předsedy, místopředsedy, sekretáře a z dalších nejvýše 17 členů, jež jmenuje pověřenec školství a kultury obdobně podle ustanovení odstavce 4.

(6) Předsednictvo Státního výboru tvoří předseda, místopředsedové, hlavní sekretář a mimo to dalších nejvýše 10 členů Státního výboru, které určí ministr školství a kultury.

(7) Předsednictvo Slovenského výboru tvoří předseda, místopředseda, sekretář a mimo to dalších nejvýše 6 členů Slovenského výboru, které určí pověřenec školství a kultury.

(8) Organisační a jednací řád Státního výboru vydá ministr školství a kultury, Slovenského výboru pověřenec školství a kultury.

§ 6.

Komise expertů.

K projednávání odborných věcí zřizují se podle potřeby při Státním výboru a při Slovenském výboru pro jednotlivé obory vysokoškolského studia komise expertů. Jejich úkoly a složení určí podrobněji ministr školství a kultury (pověřenec školství a kultury).

§ 7.

Organisace vysokých škol.

(1) V čele vysoké školy je rektor.

(2) Vysoká škola se zpravidla dělí na fakulty. V čele fakulty je děkan.

§ 8.

Rektor.

(1) Za činnost vysoké školy odpovídá rektor ministru školství a kultury.

(2) Rektor má zpravidla dva prorektory. Podle rozsahu úkolů vysoké školy může být tento počet snížen nebo zvýšen.

(3) Rektora jmenuje a odvolává prezident republiky na návrh vlády, prorektory ministr školství a kultury.

§ 9.

Vědecká (umělecká) rada vysoké školy.

(1) Na vysokých školách se zřizuje vědecká rada (na vysokých školách uměleckých umě-

lecká rada), která se usnáší v zásadních pedagogických, politicko-výchovných, vědeckých (uměleckých) a výzkumných věcech vysoké školy.

(2) Nesouhlasí-li rektor s usnesením vědecké (umělecké) rady, oznámí svůj nesouhlas vědecké (umělecké) radě a předloží spornou věc k rozhodnutí ministru školství a kultury.

(3) Předsedou vědecké (umělecké) rady vysoké školy je rektor, jejími členy jsou prorektoři a děkani fakult. Další členy jmenuje a odvolává rektor; jmenuje je z členů akademií věd nebo z národních a zasloužilých umělců, působících na vysoké škole, z vedoucích kateder, vědeckých (uměleckých) ústavů, klinik a vědeckých laboratoří téže školy, z vynikajících vědeckých (uměleckých) pracovníků vysoké školy a z odborníků z praxe. Rektor může na zasedání vědecké (umělecké) rady vysoké školy přizvat další odborníky z praxe, jakož i zástupce organizací studentů a zaměstnanců vysoké školy s hlasem poradním.

§ 10.

Rektorát.

(1) Pro výkon správy vysoké školy se zřizuje rektorský úřad (rektorát). Rektorský úřad je osobním úřadem zaměstnanců vysoké školy.

(2) Rektorský úřad řídí kvestor vysoké školy, který je stálým zástupcem rektora pro věci hospodářské a správní; jmenuje ho ministr školství a kultury.

§ 11.

Děkan.

(1) Za činnost fakulty odpovídá děkan rektorovi.

(2) Děkan má zpravidla dva proděkany. Podle rozsahu úkolů fakulty může být tento počet snížen nebo zvýšen.

(3) Děkana a proděkany jmenuje a odvolává ministr školství a kultury. Ministr školství a kultury může zmocnit rektora, aby jmenoval a odvolával proděkany.

§ 12.

Vědecká (umělecká) rada fakulty.

(1) Na fakultách se zřizuje vědecká rada (na fakultách vysokých škol uměleckých umělecká rada), která se usnáší v zásadních pedagogických, politicko-výchovných, vědeckých (uměleckých) a výzkumných věcech fakulty.

(2) Nesouhlasí-li děkan s usnesením vědecké (umělecké) rady fakulty, oznámí svůj nesouhlas vědecké (umělecké) radě fakulty a předloží spornou věc k rozhodnutí rektorovi; rektor rozhodne po slyšení vědecké (umělecké) rady vysoké školy.

(3) Předsedou vědecké (umělecké) rady fakulty je děkan, jejími členy jsou proděkani, vedoucí kateder fakulty a vedoucí vědeckých (uměleckých) ústavů a vědeckých laboratoří, na lékařských fakultách ředitel fakultní nemocnice a na veterinárních fakultách ředitel fakultní veterinární nemocnice. Další členy jmenuje a odvolává rektor; jmenuje je z významných vědeckých (uměleckých) pracovníků fakulty a z odborníků z praxe. Děkan může na zasedání vědecké (umělecké) rady fakulty přizvat další odborníky z praxe, jakož i zástupce organizací studentů a zaměstnanců fakulty s hlasem poradním.

§ 15.

Děkanát.

(1) Pro výkon správy fakulty se zřizuje děkanský úřad (děkanát). Děkanský úřad je služebním úřadem zaměstnanců fakulty.

(2) Děkanský úřad řídí tajemník fakulty; jmenuje ho rektor. Tajemník fakulty je stálým zástupcem děkana pro věci hospodářské a správní.

§ 14.

Valné shromáždění

(1) Děkan fakulty svolává nejméně jednou za rok valné shromáždění učitelů, ostatních pracovníků a studentů fakulty, na němž podává zprávu o činnosti a úkolech fakulty a jedná o přednesených návrzích a požadavcích.

(2) Rektor může svolat valné shromáždění učitelů, ostatních pracovníků a studentů vysoké školy.

§ 15.

Katedry.

(1) Základní organizační jednotkou pro pedagogickou a vědeckou (uměleckou) práci a pro výchovu vědeckého (uměleckého) dorostu na vysoké škole je katedra.

(2) Katedry se zřizují na fakultě pro jeden obor nebo pro několik příbuzných oborů nebo pro obor společný několika fakultám nebo celé vysoké škole. Katedra může zajišťovat úkoly i pro jiné vysoké školy.

(3) Katedry zřizuje a jejich vedoucí jmenuje rektor.

§ 16.

Vědecké (umělecké) ústavy, vědecké laboratoře, kabinety, knihovny, kliniky a jiná zařízení.

(1) Pro vědeckou (uměleckou) a výzkumnou činnost a pro výchovu vědeckého (uměleckého) dorostu se na vysokých školách zřizují podle potřeb hospodářské a kulturní výstavby státu též vědecké a umělecké ústavy a vědecké laboratoře, a to pro jeden nebo několik příbuzných oborů; mohou sloužit i několika katedrám, fakultám nebo vysokým školám. Vědecké ústavy a vědecké laboratoře jsou vědecko-výzkumná pracoviště vysokých škol; jejich zřizování upravují zvláštní předpisy. Umělecké ústavy zřizuje a jejich statuty vydává ministr školství a kultury v dohodě s ministrem financí.

(2) K prohloubení pedagogické a vědecké činnosti kateder, zejména pokud jde o přípravné práce a názorné vyučování, zřizují se na vysokých školách, především v oboru společenských věd, kabinety. Zřizuje je rektor.

(3) Vědecké (umělecké), výzkumné, pedagogické a studijní práci na vysokých školách slouží knihovny, zřizované na vysokých školách. Zřizuje je ministr školství a kultury.

(4) V případě potřeby může ministr školství a kultury v dohodě s ministrem financí

zřizovat na vysokých školách i jiné složky a útvary sloužící vědeckým (uměleckým) a studijním účelům.

(5) Praktický výcvik studentů vysokých škol pedagogických, jakož i jiných vysokých škol nebo jejich fakult, které připravují pro povolání učitelské, se provádí na příčleněných středních školách. Podrobnosti stanoví organizační statut vysoké školy.

(6) Praktický výcvik studentů lékařství se provádí především na odděleních fakultních nemocnic (klinikách a poliklinikách). Podrobnosti stanoví statuty fakultních nemocnic, které vydávají společně ministři zdravotnictví a školství a kultury.

(7) Praktický výcvik studentů veterinárního lékařství se provádí především na odděleních fakultních veterinárních nemocnic (klinikách). Podrobnosti stanoví statuty fakultních veterinárních nemocnic, které vydávají společně ministři zemědělství a lesního hospodářství a školství a kultury.

(8) Pokud se praktický výcvik studentů provádí na zařízeních jiných úřadů (orgánů) než ministerstva školství a kultury, stanoví podmínky provádění tohoto výcviku společně příslušný ministr a ministr školství a kultury.

§ 17.

Podrobnější úprava a odchylky a organizační statuty.

(1) Podrobnosti o organizaci vysokých škol a jejich složek, o jejich působnosti a o jejich vzájemném poměru stanoví ministr školství a kultury nařízením v dohodě se zúčastněnými členy vlády; pokud je to zvláštní povahou vysokých škol nebo fakult odůvodněno, může při tom stanovit odchylky od zásad stanovených v §§ 7 až 16, zejména u vysokých škol se značnějším počtem fakult a u vysokých škol, které se na fakulty nedělí.

(2) Úkoly, organizaci a způsob správy jednotlivých vysokých škol stanoví jejich organizační statuty, které vydá ministr školství a kultury v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

2. Ustanovení §§ 19 až 28 zní:

„Část III.

Studium a vědecké hodnosti.

§ 19.

Studium a studenti.

(1) Délku studia na vysoké škole (fakultě) stanoví ministr školství a kultury v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

(2) Studenti se přijímají na vysoké školy podle schopností uchazečů a se zřetelem k plánovaným hospodářským, sociálním a kulturním potřebám státu.

(3) Studenti jsou povinni pracovat tak, aby se stali odborně i politicky vyspělými budovateli socialismu.

(4) Stát pečuje o studenty po stránce sociální, zdravotní, kulturní a mravní.

(5) Podrobnosti o přijímání studentů na vysoké školy stanoví a předpisy o všeobecných právech a povinnostech studentů vydává ministr školství a kultury v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

§ 20.

Mimořádné způsoby studia.

(1) Pracujícím se umožňuje, aby dosáhli vysokoškolského vzdělání bez přerušení zaměstnání mimořádnými způsoby studia (dálkovým studiem, večerním studiem, externím studiem a pod.).

(2) Ministr školství a kultury stanoví v dohodě se zúčastněnými členy vlády podrobnosti o mimořádných způsobech studia, zejména také o tom, kdy mohou být na vysokých školách zřizována zvláštní zařízení pro mimořádné způsoby studia.

§ 21.

Absolventi vysokých škol.

(1) Studium na vysoké škole se zakončuje úspěšným vykonáním předepsaných státních závěrečných zkoušek.

(2) Student vysoké školy, který vykonal předepsané státní závěrečné zkoušky (absol-

vent vysoké školy), obdrží slavnostním způsobem diplom, v němž se zejména vyznačí specialisace studia a uvede označení absolventa podle studijního oboru, pro který se kvalifikoval.

(3) Absolvent vysoké školy, který studoval a vykonal předepsané státní závěrečné zkoušky s vynikajícím prospěchem, obdrží diplom s vyznamenáním.

(4) Názvy studijních oborů a jim odpovídající označení absolventů vysokých škol stanoví ministr školství a kultury v dohodě se zúčastněnými členy vlády nařízením.

§ 22.

Vědecká (umělecká) aspirantura.

(1) Jako jeden z prostředků pro výchovu vědeckých (uměleckých) pracovníků se na vysokých školách zřizuje vědecká (umělecká) aspirantura.

(2) Podrobnosti stanoví ministr školství a kultury v dohodě s prezidentem Československé akademie věd a se zúčastněnými členy vlády.

§ 23.

Vědecké hodnosti.

(1) Absolventům vysokých škol, kteří prokáží zvláštní způsobilost ve svém vědním oboru a veřejně osvědčí, že dovedou samostatně vědecky bádát, udílí jim vysoké školy vědecké hodnosti ve dvou stupních, a to vědeckou hodnost kandidáta věd a vědeckou hodnost doktora věd.

(2) Za stejných podmínek mohou být vědecké hodnosti uděleny výjimečně i pracovníkům, kteří nejsou absolventy vysokých škol.

(3) K vyjádření vysoké pocty za zvláštní zásluhy o pokrok na poli vědy, kultury a společenských vztahů může vědecká (umělecká) rada vysoké školy se souhlasem ministra školství a kultury udělit čestnou vědeckou hodnost doktora věd.

(4) Udělování vědeckých hodností upravují zvláštní předpisy.

§ 24.

Nostrifikace.

(1) Ministr školství a kultury stanoví v dohodě se zúčastněnými členy vlády, za jakých podmínek lze uznávat studia a vědecké hodnosti (vysvědčení a diplomy), získané na zahraničních vysokých školách a vědeckých (uměleckých) ústavech.

(2) Studia (vysvědčení a diplomy) získaná na zahraničních vysokých školách může uznat ministerstvo školství a kultury; ministerstvo školství a kultury může přenést rozhodnutí na vysokou školu nebo fakultu.

Část IV.

Učitelé, ostatní pracovníci vysokých škol a vědecko-pedagogické (umělecko-pedagogické) tituly.

§ 25.

(1) Na vysokých školách působí tyto pracovníci vysokých škol:

1. učitelé:
  - a) profesoři,
  - b) docenti,
  - c) odborní asistenti,
  - d) lektori,
  - e) asistenti,
  - f) odborní instruktoři;
2. vědecko-výzkumní, po případě umělečtí pracovníci;
3. vedoucí a pomocní knihovníci;
4. techničtí a jiní odborní pracovníci (zejména konstruktéři, mechanikové, laborantů a pod.);
5. správní pracovníci,
6. pomocní pracovníci.

(2) Podle potřeby mohou na vysokých školách působit i externí učitelé.

(3) Vláda může měnit nebo doplnit skupiny zaměstnanců uvedených v odstavci 1.

§ 26.

(1) Označení „profesor“ a „docent“ je vědecko-pedagogickým titulem, v uměleckých oborech umělecko-pedagogickým titulem.

Přísluší všem pracovníkům, kteří byli jmenováni profesory nebo docenty na vysokých školách.

(2) Profesory vysokých škol pro určité vědní nebo umělecké obory jmenuje prezident republiky z osob, které prokázaly vynikající způsobilost vědeckou (uměleckou) a učitelskou, a to zpravidla z doktorů věd nebo docentů vysokých škol. Návrh podává vládě ministr školství a kultury, na Slovensku sbor pověřenců.

(3) Docenty vysokých škol pro určité vědní nebo umělecké obory jmenuje ministr školství a kultury z osob, které prokázaly v habilitačním řízení potřebnou způsobilost vědeckou (uměleckou) a učitelskou, a to zpravidla z kandidátů věd.

(4) Místa profesorů a docentů na vysokých školách se obsazují zásadně na podkladě konkursu. Podrobnosti o habilitačním řízení a obsazování míst profesorů a docentů na vysokých školách stanoví ministr školství a kultury. Ministr školství a kultury může při tom stanovit, že se na přechodnou dobu upouští pro některé obory od podmínky habilitačního řízení.

(5) Působíště profesorů a docentů na vysokých školách stanoví a mění ministr školství a kultury.

(6) Profesori a docenti na vysokých školách pozbývají tohoto titulu rozvázáním nebo zrušením pracovního poměru podle § 19 odst. 2 písm. b) až d) nebo f) nebo § 20 zákona č. 66/1950 Sb., o pracovních a platových poměrech státních zaměstnanců. Také odsouzení ke ztrátě občanských práv má v zápětí zánik uvedeného titulu.

(7) Není-li pro některý vědní nebo umělecký obor ustanoven profesor nebo docent, může ministr školství a kultury ustanovit dočasnýho zástupce. To platí obdobně, nemůže-li profesor nebo docent plnit po delší dobu své povinnosti.

(8) Pracovní poměr profesora vysoké školy trvá zpravidla nejdéle do konce semestru, v němž profesor dosáhne 70. roku věku. Výjimky povoluje ministr školství a kultury po vyjádření Státního výboru.

(9) Ministr školství a kultury stanoví, na jakou dobu a za jakých podmínek jsou přijímáni na vysokou školu odborní asistenti a asistenti.

§ 27.

(1) O tom, zda u profesora nebo docenta jsou splněny podmínky, aby nadále zastával místo profesora nebo docenta, rozhoduje ministr školství a kultury, a to zpravidla na podkladě výsledku konkursního řízení.

(2) Profesori a docenti, kteří nesplnili požadavky konkursního řízení, budou podle příslušných předpisů umístěni na jiném pracovišti odpovídajícím jejich způsobilosti.

(3) Podrobnosti, zejména o tom, jak bude konkursní řízení zavedeno, stanoví ministr školství a kultury.

§ 28.

Pokud tento zákon neupravuje sám práva a povinnosti pracovníků vysokých škol, platí o těchto právech a povinnostech zvláštní předpisy. Zvláštní předpisy upravují též jejich platové poměry."

3. § 35 z ní: „Vláda stanoví, která ustanovení tohoto zákona se vztahují také na vysoké školy vojenské.“

Čl. II.

(1) Zrušují se předpisy, které odporují ustanovením zákona o vysokých školách ve znění tohoto zákona; zejména se zrušuje

1. nařízení ministra školství, věd a umění č. 130/1950 Sb., kterým se vydává organizační a jednací řád Státního výboru pro vysoké školy a blíže upravuje jeho působnost.

2. nařízení ministra školství, věd a umění č. 92/1952 Sb., kterým se upravuje způsob správy a hospodaření vysokých škol,

3. § 17 vládního nařízení č. 60/1953 Sb., o vědeckých hodnostech a o označení absolventů vysokých škol,

4. předpisy o nostrifikaci a uznávání zahraničních studií, vysvědčení a diplomů.

(²) Nedotčeny zůstávají tyto předpisy:

1. vládní nařízení č. 97/1953 Sb., o vysoké stranické škole při Ústředním výboru Komunistické strany Československa,

2. vládní nařízení č. 60/1953 Sb., s výjimkou ustanovení § 17, a předpisy vydané k jeho provedení.

Čl. III.

Tento zákon nabývá účinnosti ode dne vyhlášení; provedou jej ministři školství a kultury, zdravotnictví, zemědělství a lesního hospodářství a národní obrany v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Zápotocký v. r.

Fierlinger v. r.

Šíroky v. r.

Dr. Kahuda v. r.

Plojhar v. r.

Bakuľa v. r.

generál plukovník Lomský v. r.

47.

Zákon

ze dne 24. září 1956

o civilním letectví (letecký zákon).

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

HLAVA I.

Úvodní ustanovení.

§ 1.

Poslání civilního letectví.

(1) Posláním československého civilního letectví je obstarávat leteckou dopravu, zajišťovat bezpečnost civilního leteckého provozu nad územím Československé republiky a uspokojovat jiné významné společenské potřeby.

(²) Československé civilní letectví slouží zejména

- a) letecké vnitrostátní a mezinárodní, pravidelné i nepravidelné dopravě cestujících, zavazadel, zboží a pošty,
- b) zemědělskému a lesnímu hospodářství,
- c) vědeckým výzkumným pracím,
- d) kulturním a osvětovým úkolům,
- e) veřejnému zdravotnictví,
- f) účelům leteckého sportu.

§ 2.

Řízení civilního letectví.

(1) Péče o rozvoj československého civilního letectví náleží ministerstvu dopravy, které upravuje a usměrňuje jeho činnost a dozírá, aby se tato činnost vyvíjela ve shodě s ustanoveními tohoto zákona a předpisů podle něho vydaných a v souladu se státním plánem rozvoje národního hospodářství.

(²) Ministerstvo dopravy též provozuje pravidelnou i nepravidelnou leteckou dopravu a obstarává letecké služby pro zemědělské a lesní hospodářství, po případě i jiné letecké služby.

§ 3.

Svrchovanost nad vzdušným prostorem.

Československému státu náleží úplná a výhradní svrchovanost nad vzdušným prostorem, který je nad jeho státním územím.

HLAVA II.

Letadla.

§ 4.

Pojem letadla.

Za letadla se podle tohoto zákona považují stroje určené k létání, ať již jsou lehčí nebo těžší vzduchu, zejména aeroplány, hydroplány, vrtulníky (helikoptery), větroně, kluzáky, volné a upoutané balony a vzducholodě. Letadly podle tohoto zákona nejsou modely letadel pro sportovní modelářskou činnost.

§ 5.

**Státní příslušnost a rejstříkový zápis
civilních letadel.**

(1) Československými civilními letadly jsou podle tohoto zákona civilní letadla československé státní příslušnosti. Československou státní příslušnost mají civilní letadla zapsaná v československém leteckém rejstříku (§ 62).

(2) V československém leteckém rejstříku musí být zapsána civilní letadla, která jsou ve správě (vlastnictví) československých organizací socialistického sektoru nebo československých občanů.

(3) Zápisem civilního letadla do československého leteckého rejstříku se jeho dřívější zápis v leteckém rejstříku cizího státu stává v Československé republice neúčinným. Rovněž je neúčinný zápis československého civilního letadla do leteckého rejstříku cizího státu, nebyl-li zápis tohoto letadla z československého leteckého rejstříku řádně vymazán. Převod zápisu civilního letadla z československého leteckého rejstříku do leteckého rejstříku cizího státu může se uskutečnit jen se svolením ministerstva dopravy.

(4) O zápisu civilního letadla do československého leteckého rejstříku vydá ministerstvo dopravy osvědčení.

§ 6.

Vlastnictví k civilním letadlům.

(1) Civilní letadla mohou být ve vlastnictví socialistickém i osobním.

(2) Civilní letadla, která jsou národním majetkem, spravují „Československé aerolinie“, zřízené v oboru ministerstva dopravy pro provozování letecké dopravy. Se souhlasem ministerstva dopravy mohou mít i jiné organizace socialistického sektoru civilní letadla ve správě (vlastnictví), avšak jen pro plnění svých úkolů.

(3) Jednotliví českoslovenští občané mohou mít civilní letadlo v osobním vlastnictví jen tehdy, dá-li k tomu souhlas ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem vnitra.

§ 7.

Poznávací značka.

Každému civilnímu letadlu se při zápisu do československého leteckého rejstříku přidělí poznávací (rejstříková) značka; vlastník letadla je povinen vyznačit ji na letadle za značkou státní příslušnosti.

§ 8.

Provoz civilních letadel.

K provozu civilních letadel na území Československé republiky je s výjimkou letadel ve správě Československých aerolinií a s výjimkou případů uvedených v § 47 třeba souhlasu ministerstva dopravy, uděleného v dohodě s ministerstvem vnitra.

§ 9.

Konstrukce a výroba civilních letadel.

(1) Typy letadel určených pro účely civilního letectví musí konstrukcí i materiálem vyhovovat technickým podmínkám zajišťujícím bezpečnost leteckého provozu.

(2) Podmínky pro zavedení seriové výroby nových typů letadel určených pro účely civilního letectví stanoví zvláštní předpisy; souhlas nutný podle těchto předpisů k zahájení výroby může být dán jen po předchozím vyjádření ministerstva dopravy s hlediska technického a provozně ekonomického.

§ 10.

Telekomunikační zařízení a jejich provoz.

(1) Zřizování a provozování vysílacích rádiových stanic a jiných telekomunikačních a radiolokačních zařízení na palubě civilních letadel a pro leteckou službu vůbec řídí se zvláštními předpisy a dohodami.

(2) Vysílací rádiové stanice na palubě československých civilních letadel smějí obsluhovat jen osoby, které získaly předepsaný průkaz radiotelegrafisty nebo radiotelefonisty.

§ 11.

Způsobilost letadla.

(1) Civilního letadla smí se používat k létání jen tehdy, má-li platné osvědčení o způsobilosti k létání, vydané ministerstvem dopravy, nebo má-li osvědčení o způsobilosti k létání, vydané cizím státem, které bylo v Československé republice uznáno za platné. Toto ustanovení se nevztahuje na lety konané proto, aby byla získána nebo prodloužena platnost osvědčení o způsobilosti k létání.

(2) Ministerstvo dopravy vydá osvědčení o způsobilosti civilního letadla k létání teprve po ověření, že civilní letadlo odpovídá požadavkům provozní bezpečnosti, a po zkoušce jeho letové způsobilosti nebo na podkladě průkazu o provozní bezpečnosti a o zkoušce jeho letové způsobilosti provedené v cizině.

(3) Civilní letadlo, které bylo vyzkoušeno, musí se podrobit nově zkoušce po každé podstatné změně konstrukce draku nebo zařízení, která může způsobit změnu letových vlastností letadla nebo jeho pevnosti.

§ 12.

Palubní doklady.

Civilní letadlo připuštěné k létání musí mít za letu s sebou tyto palubní doklady:

- a) osvědčení o zápisu letadla do leteckého rejstříku,
- b) osvědčení o způsobilosti k létání,
- c) palubní deník nebo doklad jej nahrazující,
- d) povolení ke zřízení a provozování vysílací radiové stanice, je-li na palubě,
- e) seznam cestujících a míst jejich odletu a určení,
- f) seznam nákladu a po případě i jiné doklady stanovené celními předpisy,
- g) jiné doklady nařízené ministerstvem dopravy.

§ 13.

Zákaz brát některé předměty do letadla.

Ministerstvo dopravy může v dohodě s ministerstvem vnitra z důvodů veřejné bezpeč-

nosti stanovit, které předměty nesmějí být brány do civilních letadel, po případě stanovit podmínky, za nichž se tak může stát.

HLAVA III.

Posádka civilních letadel.

§ 14.

Složení posádky.

(1) Posádka civilního letadla se skládá z velitele a mužstva. Mužstvo se přiděluje těm civilním letadlům, která vyžadují za letu kromě přítomnosti velitele též obsluhu zvláštním personálem.

(2) Velitelem civilního letadla může být jen osoba, která má kvalifikaci pilota. Ministerstvo dopravy nebo orgán jím určený může však v jednotlivých případech povolit, aby velitelem vícemístného letadla byla osoba, která tuto kvalifikaci nemá.

(3) Mužstvo civilního letadla se skládá z výkonných letců (pilot nevelící letadlu, palubní mechanik, navigátor, palubní radiotelegrafista a j.) a z dalšího obsluhujícího personálu.

(4) Řízení civilního letadla lze svěřit jen osobě, která má kvalifikaci pilota.

(5) Při pilotním výcviku může být velitelem civilního letadla a řídit je i pilotní žák.

(6) Členy posádky československých civilních letadel mohou být jen českoslovenští občané; výjimku v jednotlivých případech může povolit ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem vnitra.

§ 15.

Kvalifikace členů posádky.

(1) Členové posádek československých civilních letadel musí být zdravotně způsobilí a musí mít všeobecnou a odbornou přípravu pro zaměstnání v civilním letectví. Výkonní letci musí kromě toho získat průkaz způsobilosti pro výkon funkce, kterou mají zastávat; průkazy způsobilosti vydává ministerstvo dopravy.

(2) Výkonní letci posádky jsou povinni mít průkaz způsobilosti při výkonu služby při sobě a předložit jej na požádání orgánům určeným ministerstvem dopravy.

(3) Výkonní letci československých civilních letadel se zapisují do československého leteckého rejstříku.

§ 16.

Průkazy způsobilosti výkonných letců k mezinárodnímu létání.

(1) Výkonní letci civilních letadel používaných k mezinárodnímu létání musí mít průkazy způsobilosti (diplomy a letecké legitimace), které byly vydány nebo prohlášeny za platné státem, v němž je letadlo zapsáno do leteckého rejstříku.

(2) Ministerstvo dopravy uzná za platné průkazy způsobilosti vydané nebo uznané za platné státem, v němž je letadlo zapsáno do leteckého rejstříku, je-li zajištěna vzájemnost nebo jestliže podmínky, za kterých byly tyto průkazy vydány nebo uznány za platné, rovnají se minimálním podmínkám mezinárodně stanoveným nebo jsou přísnější.

(3) Ministerstvo dopravy může pro účely létání nad československým státním územím odepřít uznání průkazů způsobilosti vydaných československým občanům jiným státem.

(4) Je-li v některém státě místo diplomu a letecké legitimace zaveden průkaz jednotný, vztahují se ustanovení odstavců 1 až 3 na tento průkaz.

§ 17.

Odpovědnost velitele.

Velitel civilního letadla nese plnou odpovědnost za stav letadla a jeho posádky, za přípravu každého letu (§ 33) a za provedení letu.

§ 18.

Pravomoc velitele.

(1) Rozkazy velitele civilního letadla vydané v mezích jeho oprávnění musí být mužstvem i cestujícími bezpodmínečně splněny.

(2) Velitel civilního letadla má právo užít za letu všech nutných opatření vůči osobám, které svým počínáním ohrožují bezpečnost letu a nepodřídí se jeho rozkazům.

(3) Byl-li spáchán na palubě československého civilního letadla trestný čin, je velitel letadla povinen zajistit provedení potřebných šetření.

(4) Do doby, než zakročí příslušný orgán, provede velitel československého civilního letadla úkony, které nestrpí odkladu. Je-li to nutné, dá prozatímně zadržet podezřelé osoby, vykonat osobní prohlídku cestujících a mužstva a zajistit předměty, jež mohou sloužit jako důkaz.

§ 19.

Opatření při nebezpečí a nehodě.

(1) Hrozí-li civilnímu letadlu nebezpečí, jsou velitel letadla a mužstvo povinni učinit veškerá opatření k záchraně cestujících a posádky; velitel opustí letadlo poslední.

(2) Dojde-li k nehodě nebo k nouzovému přistání, je velitel civilního letadla povinen chránit zájmy toho, v jehož správě (vlastnictví) nebo provozu letadlo je, jakož i zájmy vlastníků nákladu; je oprávněn jednat jejich jménem a přejímat za ně práva a závazky, pokud je to nutné k ochraně jejich zájmů.

§ 20.

Pomoc v tísni.

Velitel civilního letadla, jenž zachytil tísňový signál jiného letadla nebo námořního plavidla anebo nalezl je v tísni, je povinen poskytnout pomoc, může-li tak učinit bez nebezpečí pro letadlo jemu svěřené a pro osoby v letadle.

§ 21.

Povinnosti za válečných akcí.

Za válečných akcí namířených proti Československé republice je velitel československého civilního letadla povinen učinit všechna opatření, aby zabránil nepříteli zmocnit se letadla, jeho dokladů a nákladu.

HLAVA IV.

Pozemní letecká zařízení.

§ 22.

Povolovací řízení.

(1) Ke zřízení nebo podstatné změně pozemních leteckých zařízení (letišť všeho druhu, staveb a technických zařízení s nimi souvisejících, pozemních návěstidel a j.) je třeba předchozího povolení ministerstva dopravy, které rozhoduje v dohodě se zúčastněnými ústředními úřady. Ministerstvo dopravy zároveň zajistí, aby s řízením o povolení byla podle možnosti spojena jednání potřebná podle jiných předpisů. V povolení mohou být stanoveny podmínky a omezení.

(2) Všechna povolená pozemní letecká zařízení se zapisují do československého leteckého rejstříku.

§ 23.

Vyvlastnění.

Pro vyvlastnění nemovitostí a práv, kterých je třeba pro účely pozemních leteckých zařízení, zejména pro vyvlastňovací řízení, pro způsob a dobu placení náhrady za vyvlastnění, pro vstup na vyvlastňovanou nemovitost a pro její užívání před zahájením vyvlastňovacího řízení, platí obdobně předpisy o vyvlastnění k účelům drah.

§ 24.

Ochranná pásma.

Pro zajištění bezpečnosti leteckého provozu a pro zajištění spolehlivosti funkce leteckých radiových a jiných zabezpečovacích zařízení mohou být u letišť, u leteckých radiových nebo jiných zabezpečovacích zařízení a podél letových cest (§ 31 odst. 2) stanovena ochranná pásma, v nichž je zakázáno zřizovat stavby nebo jiná zařízení, vysazovat porosty nebo nechávat je růst nad stanovenou výšku, a umísťovat světla, která mohou rušit letecký provoz.

§ 25.

Veřejná letiště.

(1) Veřejným letištěm se rozumí civilní letiště, které je v mezích své technické a

provozní způsobilosti přístupno všem civilním letadlům oprávněným konat lety v Československé republice. Veřejná letiště, která jsou určena především pro pravidelnou leteckou dopravu, zpravidla zřizuje a svými orgány provozuje ministerstvo dopravy.

(2) Užívání veřejného letiště, které svými orgány provozuje ministerstvo dopravy, k účelům výcvikovým, k zalétávacím a zkušebními letům a k jiným zvláštním účelům je přípustné jen se svolením ministerstva dopravy.

§ 26.

Letištní správy a letištní řády.

(1) Provoz civilního letiště řídí, jeho údržbu obstarává a opatření plynoucí z jeho obvyklého užívání činí letištní správa v čele s náčelníkem letiště. Letištní správu zřizuje provozovatel letiště.

(2) Letištní provoz a kázeň na civilních letištích podrobně upravují letištní řády. Pro veřejná letiště, která svými orgány provozuje ministerstvo dopravy, vydává letištní řády toto ministerstvo. Pro ostatní civilní letiště vydává letištní řády jejich provozovatel po schválení ministerstvem dopravy; jestliže letiště pravidelně používají též vojenská letadla, je k schválení letištních řádů třeba také souhlasu ministerstva národní obrany.

§ 27.

Zřizování denních, světelných a radiových návěstidel.

(1) Vlastníci (uživatelé) pozemků a objektů, na kterých mají být k zajištění bezpečnosti leteckého provozu umístěna denní, světelná nebo radiová návěstidla, jsou povinni trpět za přiměřenou náhradu jejich zařízení, umístění a obsluhu; organizacím státního socialistického sektoru však náhrada nepřisluší, jestliže jí zvláštní předpisy vylučují.

(2) Na pozemcích a objektech, které jsou národním majetkem a slouží veřejným účelům, lze zřizovat denní, světelná a radiová návěstidla pouze v dohodě s organizacemi, které tento majetek spravují.

§ 28.

Nakládání s leteckým pozemním zařízením.

S pozemními leteckými zařízeními, která nejsou ve správě ministerstva dopravy, lze nakládat jen se souhlasem, který udělí ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem národní obrany. To platí zejména o změně v určení zařízení a o jejich zrušení.

§ 29.

Letištní a jiné náhrady.

(1) Za užívání veřejných letišť a leteckých pomocných zařízení vybírají se náhrady, stanovené podle předpisů o plánování a tvorbě cen.

(2) Ministerstvo dopravy může v dohodě s ministerstvem financí povolit osvobození od placení náhrad nebo náhrady snížit.

(3) Povinnost platit náhradu se nevztahuje na letadla ozbrojených sil.

HLAVA V

L e t y.

§ 30.

Zajištění bezpečnosti civilního leteckého provozu.

(1) Civilní letecký provoz na území Československé republiky organisuje, řídí a zabezpečuje ministerstvo dopravy leteckou dispečerskou službou.

(2) Předpisy o provádění letů (letové předpisy) platné pro civilní letadla jsou závazné i pro jiná letadla pohybující se po letových cestách, v blízkosti letišť nebo v jejich přílehlých prostorech (§ 31 odst. 1 a 2).

§ 31.

Druhy letů, letové linie a letové cesty.

(1) Ve vzdušném prostoru Československé republiky mohou civilní letadla konat

- a) lety v letištním prostoru, t. j. nad letišťem a nad stanoveným přílehlým prostorem,
- b) pravidelné dopravní lety,
- c) nepravidelné lety.

(2) Pravidelné dopravní lety se konají na letových liniích, které určuje ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem národní obrany. Letová linie je schválena stálá trať pro pravidelné lety dopravních letadel mezi dvěma nebo několika místy. Pro bezpečnost letu se zpravidla vymezuje letová cesta, t. j. území podél letové linie a vzdušný prostor nad ním, v jehož hranicích musí být let proveden.

(3) Trať, po případě vzdušný prostor pro nepravidelné lety schvalují pro každý jednotlivý případ orgány ministerstva dopravy.

§ 32.

Připuštění k letu.

Civilní letadlo může být připuštěno k letu, byla-li určena posádka odpovídající po stránce odborné způsobilosti druhu civilního letadla a podmínkám letu jím podnikaného, a jen jsou-li na jeho palubě

- a) palubní doklady (§ 12),
- b) potvrzení o prohlídce letadla provedené před letem (§ 33 odst. 1),
- c) letecké mapy a jiné navigační doklady stanovené ministerstvem dopravy,
- d) potřebné přístroje a jiná zařízení.

§ 33.

Příprava letu.

(1) Jakýkoli let civilního letadla smí být vykonán jen po předchozí přípravě a technické prohlídce letadla, přezkoušení stavu jeho posádky a pozemního leteckého zařízení v místě odletu, v místě určení i na trati a po zjištění povětrnostních podmínek letu.

(2) Velitel civilního letadla odpovídá za to, že

- a) letadlo a jeho příslušenství jsou v řádném technickém stavu,
- b) na letadle jsou navigační doklady [§ 32 písm. c)] a že je obeznámen s jejich obsahem,
- c) na letadle jsou zásoby pohonných a mazacích hmot dostačující pro let.

d) není překročeno nejvyšší přípustné zatížení letadla pro start nebo přistání a že je zatížení správně rozloženo a zabezpečeno proti přesunutí,

e) posádka letadla je schopna letu,

f) byla provedena řádná předletová příprava.

(3) Náčelník veřejného letiště odpovídá za

a) řádný stav letiště a jeho technických zařízení,

b) organizaci letové činnosti a zajištění bezpečnosti, pravidelnosti a řízení letů ve stanoveném prostoru,

c) přezkoušení stavu posádky letadla a předepsaných průkazů výkonných letců posádky (§ 15 odst. 2),

d) přezkoušení a stav poznávací značky (§ 7) a návěstních a spojovacích zařízení letadla, jakož i předepsaných palubních dokladů (§ 12),

e) přezkoušení potvrzení o technické prohlídce letadla provedené před letem,

f) přezkoušení dokladů o správném zatížení letadla,

g) opatření povětrnostní zprávy.

§ 34.

Let.

(1) Let smí být proveden jen na základě letového úkolu nebo letového plánu, a jen dá-li náčelník letiště povolení k odletu.

(2) Odlet civilního letadla z jiného místa než z letiště provede se podle letových předpisů a na rozkaz velitele letadla; ten v tomto případě nese plnou odpovědnost za odlet.

§ 35.

Let s cestujícími.

Let s cestujícími je přípustný jen z povolených letišť a v letadlech pro ten účel schválených a řízených piloty, jejichž kvalifikace vyhovuje podmínkám stanoveným pro řízení takových letadel.

§ 36.

Lety nad zastavěnými místy, lety zkušební a akrobatické.

(1) Při letech nad místy souvisle zastavěnými nebo s velkým shromážděním osob na volném prostranství musí civilní letadlo vyjma start a přistání zachovávat vysku, která umožňuje kdykoli bezpečně přistat buď na letišti nebo mimo souvisle zastavěný nebo zalidněný prostor, a to i při zastavení motoru.

(2) Lety zkušební a akrobatické, jakož i seskoky padákem nad místy souvisle zastavěnými a nad veřejně přístupnou částí letištního prostoru jsou zakázány; výjimku může povolit ministerstvo dopravy.

(3) Lety zkušební a akrobatické, jakož i seskoky padákem nad veřejně nepřístupnou částí letištního prostoru a v prostoru letových cest jsou dovoleny kromě případů krajní nouze jen se souhlasem příslušných orgánů ministerstva dopravy, v ostatním vzdušném prostoru jen se souhlasem ministerstva národní obrany.

(4) Letecké dny a letecké soutěže přístupné obecnstvu lze pořádat, dá-li k nim souhlas ministerstvo vnitra v dohodě s ministerstvem dopravy.

§ 37.

Zákazy za letu.

Všeobecně je za letu zakázáno z civilních letadel

a) shazovat jakékoli předměty mimo v případě krajní nouze nebo při povolené výsadekové činnosti; výjimky může povolit ministerstvo dopravy v dohodě se zúčastněnými ministerstvy;

b) pořizovat fotografické a filmové snímky; výjimky může povolit ministerstvo národní obrany v dohodě s ministerstvy vnitra a dopravy;

c) používat telekomunikačních zařízení, zejména vysílacích radiových stanic k účelům nesouvisejícím s potřebami letu; výjimky může povolit ministerstvo spojů v dohodě s ministerstvy vnitra a dopravy.

§ 38.

Účast na zkušebních letech.

Letů civilních letadel, pro která nebylo dosud vydáno osvědčení o způsobilosti k létání (§ 11), smí se účastnit jen osoby, kterým je uloženo, aby za letu vyzkoušely letadlo, motor, přístroje nebo jiné vybavení letadla.

§ 39.

Lety letadel bez pilota.

Letadla způsobilá létat bez pilota nesmí létat nad územím Československé republiky, leč s povolením ministerstva dopravy, které může stanovit zvláštní podmínky letu zejména pro zajištění bezpečnosti leteckého provozu.

§ 40.

Letecká povětrnostní služba.

Leteckou povětrnostní službu pro civilní letectví obstarávají orgány státní meteorologické služby podle požadavků ministerstva dopravy.

§ 41.

Telefonní a telegrafní styk.

Meziletištní telefonní hovory a telegramy týkající se bezpečnosti a řízení letu mají v rozsahu stanoveném předpisy o telekomunikačním styku přednost před jinými telefonními hovory a telegramy.

§ 42.

Zakázaná pásma.

(1) Létání nad určitými územními oblastmi může být z důvodů obrany vlasti nebo z důvodů bezpečnostních, po případě i z jiného obecného zájmu dočasně nebo trvale zakázáno nebo omezeno (zakázaná pásma). Potřebné opatření provede ministerstvo dopravy v dohodě se zúčastněnými ústředními úřady.

(2) Za mimořádných okoiností může vláda s okamžitou účinností vydat zákaz létání nad celým státním územím pro všechna civilní letadla.

§ 43.

Povinná změna směru letu, povinné přistání.

(1) Civilní letadlo, které se octlo mimo vymezenou letovou cestu, mimo schválenou trať (§ 31) nebo nad zakázaným pásmem (§ 42), je povinno, jakmile to zjistí, neprodleně změnit směr letu, aby co nejrychleji znovu dosáhlo vymezené letové cesty nebo schválené trati, po případě opustilo zakázané pásmo.

(2) Dostane-li civilní letadlo signál k přistání, je povinno přistát na místě, které mu bylo označeno; nebylo-li označeno, tedy na nejbližším místě vhodném pro bezpečné přistání. Přistání je nutno ihned hlásit nejbližšímu bezpečnostnímu orgánu. Neuposlechne-li letadlo signálu k přistání, může být po druhém signálu k přistání donuceno.

(3) Dostane-li civilní letadlo signál o nepřijatelnosti přistání, je povinno změnit směr letu a pokračovat v letu po vymezené letové cestě nebo po schválené trati na nejbližší vhodné letiště a tam přistát.

§ 44.

Místní pomoc při nehodě civilního letadla.

Dojde-li k nehodě nebo k nouzovému přistání civilního letadla anebo nemůže-li letadlo pokračovat v letu pro smrt, zranění nebo onemocnění členů posádky, jsou výkonné orgány nejbližšího národního výboru v součinnosti s bezpečnostními orgány povinny poskytnout nezbytnou pomoc, postarat se o letadlo, jeho posádku, cestující a náklad a neprodleně podat nejrychlejším způsobem zprávu ministerstvu dopravy.

§ 45.

Administrativní šetření o leteckých nehodách.

(1) Administrativní šetření o příčinách leteckých nehod provádí ministerstvo dopravy v součinnosti s příslušnými úřady (orgány).

(2) Orgány ministerstva dopravy provádějící takové šetření jsou oprávněny učinit všechna opatření, jež mohou vést k zjištění příčin nehody; mohou zejména také požadovat výpo-

vědi osob zúčastněných na nehodě a jiných osob, od nichž lze očekávat objasnění závažných skutečností. Zjistí-li orgány ministerstva dopravy, že je důvodné podezření z trestného činu nebo přestupku, uvědomí o tom orgány příslušné k jejich vyšetřování.

HLAVA VI.

Mezinárodní lety.

§ 46.

Mezinárodní lety.

(1) Za mezinárodní let se pokládá každý let civilního letadla, při němž vymezená letová cesta nebo schválená trať vede přes státní hranice Československé republiky.

(2) Pro mezinárodní lety platí vedle všeobecných ustanovení o letech (hlava V) též ustanovení §§ 47 až 52.

§ 47.

Pravidelná mezinárodní doprava cizími civilními letadly.

(1) Civilní letadla, která nejsou zapsána v československém leteckém rejstříku (dále jen „cizí letadla“) a jichž se používá v pravidelné mezinárodní letecké dopravě, mohou vykonat let přes státní hranice Československé republiky, jen byl-li provoz pravidelné cizí mezinárodní letecké dopravní služby, v němž se cizích letadel používá, zvláště povolen podle příslušné mezistátní letecké dohody.

(2) Povolení podle odstavce 1 uděluje ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem zahraničních věcí.

(3) V podmínkách povolení je třeba též uvést

- a) přeletový úsek, t. j. úsek, v němž cizí letadla musí přelétnout státní hranice Československé republiky při vletu a odletu, jakož i výšku při přeletu státní hranice,
- b) letovou cestu (§ 31 odst. 2) a místo povinného a přípustného přistání,
- c) dobu platnosti povolení.

(4) Nedošlo-li dosud k sjednání mezistátní letecké dohody, může být provoz pravidelné

cizí mezinárodní letecké dopravní služby prozatímně povolen ministerstvem dopravy v dohodě s ministerstvem zahraničních věcí.

(5) Udělená povolení se zapisují do československého leteckého rejstříku.

§ 48.

Mezinárodní lety československých civilních letadel.

Civilní letadla zapsaná v československém leteckém rejstříku smějí provést let za státní hranice Československé republiky jen s předchozím povolením ministerstva dopravy. Toto ustanovení se nevztahuje na lety provozované Československými aeroliniemi v pravidelné mezinárodní dopravě.

§ 49.

Povinné přistání civilního letadla při mezinárodním letu za mimořádných okolností.

(1) Jestliže civilní letadlo ve stavu tísne nebo z jakékoli jiné příčiny přeletí státní hranice Československé republiky mimo určený přeletový úsek nebo se odchýlí od vymezené letové cesty nebo schválené trati, je povinno, jakmile to zjistí nebo jakmile dostane signál k přistání, neprodleně přistat na místě, které mu bylo označeno, a nebylo-li označeno, na nejbližším letišti na území Československé republiky. Přistání letadla je nutno ihned hlásit nejbližšímu bezpečnostnímu orgánu.

(2) Neuposlechne-li letadlo signálu k přistání, může být po druhém signálu k přistání donuceno.

(3) Civilní letadlo, které přistalo za okolností uvedených v předcházejících odstavcích, může pokračovat v letu, jen dá-li k tomu souhlas ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem vnitra.

§ 50.

Předpisy o pohraniční kontrole, předpisy celní a devisové.

Při provádění mezinárodních letů civilních letadel musí být dodržovány též předpisy o pohraniční kontrole a předpisy celní a devisové.

§ 51.

Zkouška způsobilosti cizích letadel.

Cizí letadla mohou být podrobena zkoušce, aby byla zajištěna jejich způsobilost k létání, jestliže

- a) nejsou splněny předpoklady uvedené v § 11 odst. 1,
- b) dojde k nehodě,
- c) objeví se technické vady letadla.

§ 52.

Nepravidelné mezinárodní lety cizích letadel.

Nepravidelné mezinárodní lety cizích letadel přes státní hranice Československé republiky mohou být vykonány jen tehdy, jestliže let povolí ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem zahraničních věcí. Ministerstvo dopravy může při tom stanovit pro cizí letadla povinnost přistat na území Československé republiky, po případě může cizí letadla podrobit dalším omezením.

HLAVA VII.

Letecká doprava.

§ 53.

Letecká doprava vnitrostátní.

Pravidelnou vnitrostátní leteckou dopravu cestujících, zavazadel, zboží a pošty, jakož i nepravidelnou leteckou dopravu za úplaty mohou provozovat jen Československé aerolinie.

§ 54.

Letecká doprava mezinárodní.

Pokud mezinárodní dohody nestanoví jinak, platí ustanovení této hlavy též pro mezinárodní leteckou dopravu cestujících, zavazadel a zboží.

§ 55.

Letecký dopravní řád.

(¹) Všeobecné podmínky, za kterých Československé aerolinie provádějí dopravu ces-

tujících, zavazadel a zboží, stanoví letecký dopravní řád, který vydá ministerstvo dopravy.

(²) Letecký dopravní řád může

- a) převzít zásady mezinárodních dohod o letecké dopravě i pro dopravu vnitrostátní, a to i tehdy, jestliže se odchylují od československých předpisů,
- b) vyloučit některé předměty z letecké dopravy, po případě stanovit pro jejich leteckou dopravu zvláštní podmínky,
- c) stanovit, že ten, kdo porušením ustanovení tohoto řádu způsobí Československým aeroliniím škodu, je povinen zaplatit jim náhradu ve výši stanovené tarifem (§ 56).

(³) Československé aerolinie mohou se souhlasem ministerstva dopravy stanovit podrobnější dopravní podmínky.

§ 56.

Tarify.

Československé aerolinie sestaví tarify, řídíce se státním plánem rozvoje národního hospodářství, předpisy o plánování a tvorbě cen a zásadami chozrasčotu. Z tarifů musí být zřejmé podmínky pro určení výše jízdného a dopravného, po případě ceny letenek a výše dopravného v určitých spojích.

§ 57.

Letecká doprava poštovních zásilek.

Letecká doprava poštovních zásilek, kterou provádějí Československé aerolinie, řídí se dohodou ministerstev spojů a dopravy.

HLAVA VIII.

Odpovědnost za škody způsobené provozem civilního letadla a odpovědnost leteckého dopravce.

§ 58.

Odpovědnost provozovatele civilního letadla.

Provozovatel civilního letadla odpovídá za škodu vyvolanou zvláštní povahou vlastní

leteckému provozu podle zákona č. 65/1951 Sb., o odpovědnosti za škody způsobené dopravními prostředky, po případě podle obecných ustanovení občanského zákoníku o odpovědnosti za škody.

§ 59.

Odpovědnost z letecké dopravy zboží a poštovních zásilek.

(1) Odpovědnost provozovatele civilního letadla jako dopravce za poškození, úbytek nebo ztrátu věcí v letecké dopravě řídí se ustanoveními občanského zákoníku o smlouvě nákladní, nestanoví-li letecký dopravní řád něco jiného (§ 55 odst. 2 písm. a)).

(2) Československé aerolinie odpovídají z letecké dopravy poštovních zásilek vůči správě spojů v témže rozsahu, v jakém správa spojů odpovídá uživatelům pošty a cizím poštovním správám.

§ 60.

Omezení odpovědnosti.

Omezují-li mezinárodní dohody odpovědnost provozovatele letadla (§ 58) nebo leteckého dopravce (§ 59) co do rozsahu náhrady škody, platí tato omezení i pro leteckou dopravu vnitrostátní.

§ 61.

Pojištění proti následkům odpovědnosti.

(1) Provozovatel československého civilního letadla je povinen k zajištění nároků na náhradu škod, za které odpovídá podle předpisů uvedených v §§ 58 až 60 a podle mezinárodních dohod (§ 65 odst. 1), sjednat se Státní pojišťovnou smlouvu o pojištění proti následkům odpovědnosti a před zahájením provozu prokázat sjednání smlouvy ministerstvu dopravy.

(2) Pojistník je povinen prokazovat ministerstvu dopravy, že pojistné je včas placeno.

HLAVA IX.

Československý letecký rejstřík.

§ 62.

(1) Československý letecký rejstřík je veden ministerstvem dopravy. Zapisují se do něho

- a) československá civilní letadla (§ 5),
- b) výkonní letci (§ 15 odst. 3),
- c) pozemní letecká zařízení (§ 22) a
- d) povolení k provozu pravidelné cizí mezinárodní letecké dopravní služby (§ 47).

(2) Součástí rejstříku je sbírka listin, obsahující originály nebo ověřené opisy listin, výměrů a jiných dokladů, na jejichž základě byly provedeny zápisy do rejstříku.

(3) Československý letecký rejstřík je neveřejný. Osobám, které osvědčí právní zájem, je dovoleno nahlédnout do příslušného rejstříkového zápisu nebo do dokladu ve sbírce listin a vyžádat si jejich úplný nebo částečný opis.

HLAVA X.

Zvláštní ustanovení o letecké činnosti dobrovolné organizace pečující o brannou výchovu a letecký sport.

§ 63.

Odchytky od ustanovení tohoto zákona.

(1) Na leteckou činnost, kterou provádí pro účely branné výchovy a leteckého sportu dobrovolná organizace určená vládou (dále jen „organizace“), se vztahují ustanovení tohoto zákona s těmito odchytkami:

- a) Průkaz způsobilosti výkonného letce (§ 13 odst. 1) musí mít výkonní letci letadel v provozu organizace při letu přes státní hranice Československé republiky, jakož i výkonní letci letadel s více motory a letadel o váze nad 4.000 kg. Ostatní výkonní letci musí mít průkaz způsobilosti vydaný organizací podle předpisů organizace.

b) Výjimku z ustanovení § 14 odst. 6 může v jednotlivých případech povolit organizace v dohodě s ministerstvem vnitra.

c) Organizace může se svým vlastním leteckým pozemním zařízením s výjimkou pevných leteckých zabezpečovacích zařízení nakládat bez souhlasu ministerstva dopravy (§ 28), je však povinna oznámit ministerstvu dopravy přemístění, změnu v určení nebo zrušení takového zařízení tak včas, aby ministerstvo dopravy mohlo učinit nutná opatření k zajištění zájmů civilního letectví.

ď) Administrativní šetření o příčinách leteckých nehod letadel v provozu organizace provádí organizace. Organizace je však povinna letecké nehody oznamovat příslušným orgánům ministerstva dopravy. Ministerstvo dopravy se může účastnit tohoto šetření. Zjistí-li orgány organizace, že je důvodné podezření z trestného činu nebo přestupku, uvědomí o tom orgány příslušné k jejich vyšetřování.

(2) Ministerstvo dopravy může organizaci povolit výjimky z ustanovení hlavy V tohoto zákona, pokud je to odůvodněno zvláštní povahou její letecké činnosti a pokud se tak může stát bez újmy bezpečnosti leteckého provozu.

(3) Vláda může upravit leteckou činnost organizace odchylně od ustanovení tohoto zákona, a budou-li to vyžadovat zájmy branné výchovy, může leteckou činnost organizace z působnosti tohoto zákona zcela vyjmout.

§ 64.

Letecká činnost organizace.

(1) Organizace provádí leteckou brannou výchovu podle zvláštních předpisů. K tomu účelu je oprávněna řídit a upravovat svou leteckou činnost vlastními podrobnějšími směrnici.

(2) K vydání podrobnějších směrnic podle odstavce 1 je zapotřebí předchozího schválení ministerstev dopravy a národní obrany, pokud tyto směrnice

a) upravují podmínky pro získání průkazu způsobilosti výkonných letců a řízení leteckého provozu,

b) se odchyľují od předpisů ministerstev dopravy a národní obrany, jimiž se upravuje provádění letecké činnosti na území Československé republiky.

(3) Ustanovení § 2 odst. 1 o výkonu dozoru ministerstva dopravy se nevztahuje na věci vlastní branné výchovy.

HLAVA XI.

Závěrečná ustanovení.

§ 65.

Mezinárodní dohody.

(1) Mezinárodní dohody, zejména dohody o telekomunikačních zařízeních a jejich provozu, o vyšetřování nehod letadel, o mezinárodních letech a o odpovědnosti z mezinárodní letecké dopravy zůstávají tímto zákonem nedotčeny.

(2) Mezinárodní doprava poštovních zásilek, jestliže ji neprovádějí Československé aerolinie, řídí se mezinárodními poštovními dohodami.

§ 66.

Odnětí leteckých oprávnění.

Ministerstvo dopravy může dočasně nebo trvale odejmout oprávnění, průkaz způsobilosti nebo povolení vydané podle tohoto zákona nebo podle předpisů podle něho vydaných, jestliže by ponechání oprávnění, průkazu nebo povolení bylo na újmu bezpečnosti leteckého provozu nebo jiného obecného zájmu.

§ 67.

Zmocnění ministerstva dopravy.

(1) K provedení tohoto zákona vydá ministerstvo dopravy v dohodě se zúčastněnými ústředními úřady (orgány) předpisy, jimiž zejména upraví

1. rozdělení vzdušného prostoru nad územím Československé republiky pro účely řízení leteckého provozu (§ 3),

2. rozdělení letadel na kategorie (§ 4),

3. podmínky pro udělení a odvolání souhlasu ke správě (vlastnictví) a k provozu civilního letadla (§ 6 odst. 2 a 3 a § 8).
  4. poznávací značky a jiné údaje na civilních letadlech a způsob jejich vyznačování (§ 7).
  5. technické podmínky pro konstrukci a výrobu civilních letadel (§ 9).
  6. způsob prokazování provozní bezpečnosti a provádění zkoušek civilních letadel, jejich motorů, obsah osvědčení o způsobilosti letadel k létání a dobu platnosti těchto osvědčení, jakož i povinnost provozovatele civilního letadla vést zvláštní knihy o stavu letadel a jejich motorů (letadlové a motorové knihy) (§§ 11 a 51).
  7. vzory palubních dokladů a provádění zápisů do těchto dokladů (§ 12).
  8. složení posádek civilních letadel, jakož i podmínky, za kterých lze připustit pilotního žáka k řízení letadla (§ 14).
  9. podmínky pro zaměstnávání v civilním letectví, provádění odborných zkoušek (zkušební řády) a podmínky pro získání průkazů způsobilosti výkonných letců, druhy těchto průkazů, jejich obsah, dobu platnosti a jiné náležitosti (§ 15).
  10. obsah a doklady žádosti o povolení ke zřízení nebo k podstatným změnám pozemních leteckých zařízení, povolovací řízení a rozhodování (§ 22), při čemž také podrobně stanoví, která zařízení podléhají povolovacímu řízení,
  11. stanovení ochranných pásem (§ 24).
  12. způsob a podmínky pro výstavbu a vybavení civilních letišť a pro stanovení letových cest, jakož i pro správu veřejných letišť (§§ 25 a 26).
  13. zřizování návestidel a náhradu za užívání pozemků a objektů pro ně (§ 27).
  14. podrobnosti o způsobu, podmínkách a postupu při provádění letů ve vzdušném prostoru nad územím Československé republiky, jakož i o provozu letecké dispečerské, sdělovací, radionavigační, radio-lokační a světelné technické služby (§ 30).
  15. podrobnosti o druzích letu, letových liniích, letových cestách, přeletových úsecích a prostorech přilehlých k letištím (§ 31 a § 47 odst. 3 písm. a)).
  16. vybavení letadla, zejména které dřístroje a jiná zařízení na letadle jsou nutná pro jednotlivé druhy letů (§ 32).
  17. součinnost orgánů letecké dispečerské služby s orgány státní meteorologické služby ve věcech výkonu letecké povětrnostní služby (§ 40).
  18. administrativní šetření o leteckých nehodách (§ 45).
  19. podrobnosti pojištění proti následkům odpovědnosti (§ 61).
  20. postup při zápisu do československého leteckého rejstříku, obsah zápisu, postup při změnách zápisu, při výmazu, při převodu zápisu letadla do rejstříku cizího státu, jakož i podmínky vydání a odnětí osvědčení o zápisu letadla do československého leteckého rejstříku (§ 62).
- (2) Ministerstvo dopravy může stanovit odchylky pro civilní letadla, která jsou určena výlučně pro zkušební, cvičné nebo sportovní lety. Ministerstvo dopravy může též upravit povolování dočasných míst pro vzlet a přistání a o nakládání s nimi odchýlně od ustanovení §§ 22 a 28 a v dohodě s ministerstvem národní obrany schvalování tratí, po případě vzdušného prostoru pro nepravidelné lety odchýlně od ustanovení § 31 odst. 3.

§ 68.

Výkon působnosti podle tohoto zákona.

Působnost podle tohoto zákona vykonává ministerstvo dopravy a ostatní zúčastněná ministerstva a ústřední úřady buď přímo nebo prostřednictvím podřízených organizačních útvarů.

§ 69.

Zrušovací ustanovení.

Zrušují se veškeré předpisy o věcech upravených tímto zákonem; zejména se zrušují:

1. zákon č. 172/1925 Sb., o letectví, ve znění zákona č. 48/1930 Sb.,
2. vládní nařízení č. 148 1954 Sb., kterým se vydávají některé předpisy o cizozemských letadlech,
3. vládní nařízení č. 202/1937 Sb., kterým se stanoví úseky pro přelet letadel přes státní, pokud se týče celní hranice s Německem a Rakouskem, jakož i některá pravidla pro takový přelet,
4. vládní nařízení č. 107/1958 Sb., kterým se zakazuje, po případě omezuje létání nad určitými územními úseky (zakázaná pásma).

§ 70.

Účinnost.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. října 1956; provede jej ministr dopravy v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Zápotocký v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Pospíšil v. r.
